

IZ RIBARSKE PRAKSE

Godišnji sastanak stručne sekcije ribnjakara

Dana 28. maja ove godine održan je sastanak Sekcije za ribnjačarstvo, Poslovnog udruženja privrednih organizacija slatkovodnog ribarstva.

Domaćin sastanka bilo je Ribnjačarstvo »Siščani« u Cazmi.

Sastanku je predsedavao predsednik sekcije Dr Boris Ržanićanin, inače direktor Instituta za slatkovodno ribarstvo. Među oko 40 prisutnih zapaženo je prisustvo prof. Tomašec Ive, ravnatelja Zavoda za bolesti pčela i riba Veterinarskog fakulteta Zagreb i Dr Livojević Zlatka dugogodišnjeg urednika »Ribarstva Jugoslavije«, bivšeg direktora Instituta za slatkovodno ribarstvo u Zagrebu, sada u penziji i savjetnik Instituta za naučni i stručni rad.

Teme rasprave bile su:

1. Ribnjačarstvo »Siščani« Cazma u proizvodnji i poslovanju,
2. Ribarstva U. A. R., kao dojam nakon posete,
3. Osvrt na podatke proizvodnje u 1970. i plan za 1971. godinu,
4. Proizvodnja mlađa sa osvrtom na proizvodnju mlađa amura i tolstolobika u vezi potreba proizvođača i mogućnosti mrestilišta.

Uvodno izlaganje o prvoj temi dao je Bačmaj Ivica, direktor Ribnjačarstva »Siščani« — Cazma, Njegovu sažeto izlaganje, ilustrovano podacima, zanimljivo je po vrhunskim proizvodnim uspjesima i u diskusiji je pobudilo interes prisutnih. Stoga ga interpretiramo prema izlaganju, sa željom da se odgovorni sa Ribnjačarstva »Siščani« — Cazma osobno i opširno jave u »Ribarstvu Jugoslavije« u smislu detaljnog obješnjenja svih faktora, koji doprinose visokoakumulativnom poslovanju ove samostalne organizacije udruženog rada u okviru »Ribokombinata« Beograd.

Ribnjačarstvo »Siščani« — Čazma osnovano je 18. III 1959. nakon stručnog mišljenja Inž. Nikole Fijana, da se na zemljištu opštenarodne imovine sa leve strane doline reke Česme, kod sela Siščana, može izgraditi ribnjak.

Izgradnja je počela 1. VIII 1961., a završena je 31. XII 1963. godine. Izgrađeno je 334 ha proizvodnih površina, a proširenjem 1967. godine za 30 ha proizvodnih površina, sada Ribnjačarstvo ispod obronaka Moslavačke gore, povezan asfaltnim putem, dugim 30 km, sa savremenim putem Zagreb — Beograd.

Proizvodnja ribe počela je još u toku izgradnje Ribnjaka. Tabela prikazani proizvodni podaci izgledaju ovako:

Godina	Proizvodna površina u ha	Proizvodnja ribe tona	Prirast ribe kg/ha	Prosek osobnih primanja dinara
1962.	220	160	727	—
1963.	334	180	—	—
1964.	334	305	—	—
1965.	334	375	—	—
1966.	334	472	—	—
1967.	364	545	—	—
1968.	364	328	—	—
1969.	364	633	1815	—
1970.	364	552	1550	1460

Proračun pokazuje da je ukupno proizvedeno, za devet godina proizvodnje, 3.550 tona ribe ili prosečno godišnje 394,5 tone na prosečnim površinama 334,5 ha, uz prosečan prirast 1180 kg/ha ribe. Planom za 1971. godinu predviđen je prirast od 1500 kg/ha. Izneti podaci pokazuju konstantan porast proizvodnje ribe po godinama, osim 1968. godine, kada se uočava znatan pad iz razloga većeg obolenja i ugibanja ribe. Proračun prosečnih podataka pokazuje prirast od 1180 kg/ha svake godine, čime se ne može pohvaliti ni jedno preduzeće za uzgoj šaranske ribe. To pokazuje i dugogodišnju konstantnost visoke proizvodnje ribe iznad opšteg proseka, koji iznosi oko 1000 kg/ha.

Uspešna proizvodnja i rentabilno poslovanje postignuto je zahvaljujući ovim faktorima:

- radna disciplina, potencirana osobnom odgovornošću i nagrađivanjem po učinku,
- vlastiti zdrav nasadni materijal (mlađ), te gust nasad od 2000 komada po ha i težine 290 kg/ha nasada,

- visoka gnojidba sa koeficijentom 0,56,
- obilna ishrana sa kvalitetnim žitaricama u odnosu: kukuruz 38%, pšenica, raž i ječam 60% i brike, te 2%, uz hranidbeni koeficijent 2,86,

- uspešna i tesna suradnja sa naučnom službom Zavodom za bolesti pčela i riba Veterinarskog fakulteta u Zagrebu i Institutom za sl. ribarstvo u Zagrebu.

Stručna radna snaga osposobljavana je izgradnjom ribnjaka. Danas imaju dva radnika sa višom stručnom spremom i dva pripravnika sa istom spremom. Imaju 10 kvalificiranih radnika ribara, dva visokokvalificirana i 20 polukvalificiranih radnika, koji rade na ribnjaku 6 — 10 godina. Ovako brojna i kompaktna stručna radna snaga na malim proizvodnim

P R E G L E D
 proizvodnje ribe u 1970. i plan za 1971. godinu

NAZIV ORGANIZACIJE	Površina ribnjaka							Koeficijent					Plan proizvodnje za 1971.			
	ukupno	u eksploataciji	Nasađeno po I na kom./kgr.	% uginuća	Ukupna proizvodnja kgr.	Proizvodnja po I na kgr.	Ukupni prirast po I ha/kgr.	hrane	dubriva	PCK	Prosječ. broj zap. radnika	Proizvodnja ribe po zap. rad. (neto kgr.)	Pros. neto prim. po I rad. mika	Površina ha	Proizvod. tona	PCK
1 POLJANA	1206	1083	1075/134	30,00	1083000	1000	866	2,40	0,66	5,64	81	13493	1320	1083	1245	7,22
ECKA	5		nema podataka													
2 ZDENCINA	1434	1387	1368/208	23,67	1648794	1188	981	2,08	0,52	7,09	109	15126	1069	1434	1781	8,48
3 NASICE	1345	1345	1527/214	24,71	1375459	1022	722	2,09	0,40	6,98	73	18842	1316	1345	1538	7,76
4 KONČANICA	1008	994	1200/196	49,40	1183600	1190	1055	2,26	0,48	5,71	100	11836	1074	1008	1420	7,07
5 GRUDNJIJAK	760	760	1100/192	36,00	830000	1092	900	2,10	—	—	53	15000	1150	760	960	8,00
SARAN	614	614	1590/153	16,00	599183	975	822	2,10	0,45	6,50	35	17119	1240	934	820	7,20
MOTAJICA	780	622	1200/360	25,00	620370	937	667	3,00	0,20	9,35	42	14770	905	662	650	8,50
SANICANI	1300	853	1100/360	10,00	800358	939	500	3,30	0,12	7,50	61	8464	960	1000	1000	7,00
6 JEL. POLJE			nema podataka													
7 BELJE	423	423	875/203	33,00	380836	900	696	2,37	0,35	7,10	19	20044	999	423	410	8,40
8 CAŽA	366	349	2000/292	25,77	530230	1520	1260	2,86	0,56	6,30	44	12051	1464	366	530	7,45
9 DRAGANICI	360	346	1033/ 71	49,40	362882	1048	977	2,26	0,40	6,07	27	13440	1042	360	450	7,75
10 KOLUT			nema podataka													
ZIVACA, Bgd.	385	208	1523/270	—	175978	846	576	3,32	—	—	18	9776	1083	208	314	
11 D. MIHOLJAC	937	937	2010/247	18,00	1095698	1168	816	2,50	—	8,21	56	19566	1680	975	1200	9,73
PRNJAVOR			nema podataka													
BEČEJ			nema podataka													
12 OSIJEK	16	16	1800/ 94	18,50	24750	1550	1456	2,57	0,38	6,75	2	12370	1649	16	25	7,40
MAGURA			nema podataka													
13 SLJEME			nema podataka													
BOSUT			nema podataka													
14 LIPOVLJANI	696	651	1200/224	19,35	708628	1088	863	3,14	1,26	6,62	41	17283	1654	675	800	7,00
15 BITOLA			nema podataka													
16 N. GRADISKA	320	305	1200/336	12,00	370592	1215	879	2,94	0,38	6,90	32	16199	920	305	396	7,50
SUSEK			nema podataka													

površinama u odnosu na druga ribnjačarska preduzeća, uz maksimalno izvršavanje iznetih faktora, dala je proizvodne rezultate vredne priznanja i pohvale. Stoga je dobro došla inicijativa i razumevanje zainteresiranih institucija da se ovako »uigran proizvodni tim« iskoristi na većim proizvodnim površinama. Provođenjem inicijative u praksu uspeo se savladati niz početnih teškoća i predradnji i sada se sa sigurnošću može reći da će ovaj vredan mali kolektiv 1973. godine imati više proizvodnih površina za 500 ha i tako se uvrstiti među srednje, po veličini proizvodnih površina, proizvođače šaranske ribe, a uz dalje ostvarenje nadprosečnih proizvodnih rezultata, među velike proizvođače slatkovodne ribe po količini i asortimanu. Radi se o pretvaranju u ribnjačarske površine sadašnjih pašnjačkih i delimično šumskih površina na području zvanom »Vukšina«.

Osnovne predradnje, kao što su suglasnost nadležnih organa, otkup zemljišta, idejni i izvedbeni projekat, obezbeđenje finansijskih sredstava vlastitim učešćem i kreditom banke, su završene ili su u završnoj fazi. Zato sa sigurnošću očekujemo, ukoliko nepredviđene teškoće nebi sprečile, da će radovi i značajno moći početi početkom jula meseca ove godine. Izgradnja bi trajala dve godine s tim da se osposobljene površine sukcesivno puštaju u proizvodnju kako budu dovršavane. Izgrađene proizvodne površine bit će namenjene proizvodnji konzumne ribe za snabdevanje tržišta kasnije u proleće, leti i u ranu jesen, kad tržištu manjka ovog prehrambenog artikla.

Utiske o ribarstvu U. A. R. izneo je Dr Boris Ržaničanin. Ukratko reproducirano izlaganje svodi se na podatke, da se proizvodnja vrši na tri područja: deltu Nila, more i ostale reke. Proizvode tilapiju, cipila i soma, a pokusno rade sa šaranom, amurom i tolsto lobikom. Postižu prinose od 2000 kg/ha ribe. Nastoje da nosioci proizvodnje budu cipal i šaran za jeftino snabdevanje stanovništva belančevinama. Institut za ribarstvo u Kairu ima odjel za slatkovodno ribarstvo i preko svojih stanica na terenu vrši aklimatizaciju pokusnih vrsta riba. Detaljnije je opisao ribe tilapiju

Vjerujemo da će referent opširnije izneti svoje utiske i afričkog soma, kao autohtone ribe tog područja, na stranicama ovog lista, a izneto služi kao bleđa informacija događaja.

Uobičajeno već kroz niz godina sekcija razmatra proizvodne podatke svojih članica proizvođača. Svrha je upoznavanje i izmena iskustava. Na žalost, u ovom slučaju nemamo potpune podatke, jer su se neke veće proizvođačke organizacije oglašile o potrebu davanja podataka. Razloge možemo tražiti prema vlastitom mišljenju, ali je sigurno, da je to nekorektno prema drugima, koji su podatke pravovremeno dostavili i tako dozvolili uvid u svoje proizvodne uspehe ili neuspehe. Manjkavi podaci onemogućuju objektivnu ocenu ukupne proizvodnje i faktora koji su na nju uticali, što šteti svima zajedno i pojedinačno. Zato bi pouka trebala biti da zatvaranje svake organizacije u samu sebe više šteti nego koristi, a izmena iskustava sa kolegama, ravnim sebi, bez obzira na pozitivne ili negativne uspehe u proizvodnji, može samo koristiti kao dobronamerna pouka, ohrabrenje i stimulans. Zbog osećaja poštovanja i obaveze prema onima, koji su podatke dali i pripremili; smatramo za potrebno da ih makar i škrto pregledno prikažemo.

U proizvodnji ličinki i mlada amura i tolstolobika inž. Momčilo Lazić iz Zavoda za ribarstvo Ribarskog gazdinstva Beograd obavestio je da mogu proizvesti 5 — 10 miliona ličinki na mrestilištu Belo blato. Za tržište bi bilo 5 miliona komada ličinki. Za uzgoj mlada do mesec dana starosti nema rastilišta. Smatra, da su dobri rezultati uzgoja mlada mogući samo u čistim ribnjacima i vodi bez štetočina, uz cenu 10 din/kg fco ribnjak. Traži naklonost proizvođača za preuzimanje ličinki na dalji uzgoj.

Posle izražene želje i kraće diskusije da se preko Upravnog odbora Udruženja »Kornatexport« organizira ekskurzija u Severne zemlje Evrope sa ciljem razvedanja organizacije pripreme, pakovanja i prodaje sečene ribe, sledeći sastanak zakazan je 1972. godine u organizaciji Ribnjačarstva »Lipovljani«.

Mr. Inž. Ilja Bunjevac,